

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

INGEKOMEN - 2 DEC. 2020

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. M. den Haak

BEL/BS

Telefoonnummer +31235144251

haakm@noord-holland.nl

Betreft: Afschrift van onze brief aan de vaste Kamercommissie voor BZK over de wetsvoorstellen tot samenvoeging van de gemeenten Amsterdam-Weesp, Beemster-Purmerend en Heerhugowaard-Langedijk

1 | 1

Verzenddatum

- 2 DEC. 2020

Kenmerk

1529527/1529534

Uw kenmerk

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp: de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is begonnen met de schriftelijke voorbereiding van de parlementaire behandeling van de wetsvoorstellen tot samenvoeging van de gemeenten Amsterdam-Weesp, Beemster-Purmerend en Heerhugowaard-Langedijk. De commissie stelt betrokkenen en belangstellenden tot woensdag 9 december 2020 in de gelegenheid tot het inzenden van schriftelijk commentaar op de wetsvoorstellen. Op basis van de ingezonden commentaren zal de commissie besluiten over de vraag of zij een hoorzitting houdt.

Hierbij zenden wij u de brief die wij hebben verstuurd naar de commissie, waarin wij onderstrepen voorstander te zijn van deze drie samenvoegingen en uiteraard bereid te zijn het provinciale standpunt over de drie wetsvoorstellen nader toe te lichten. Wij geven tot slot aan dat onze zes gemeenten er nu baat bij hebben dat ingestemd wordt met de fusies zoals die zijn verwoord in de drie wetsvoorstellen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens Gedeputeerde Staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

-Bijlage: Brief aan de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Vaste Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken
De heer drs. F. M. J. Hendrickx
Postbus 20018
2500 AE Den Haag

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. M. den Haak

BEL/BS

Telefoonnummer +31235144251

haakm@noord-holland.nl

Betreft: Drie wetsvoorstellen samenvoeging Noord-Hollandse gemeenten

1 | 6

Geachte heer Hendrickx,

De Tweede Kamer behandelt binnenkort de verschillende gemeentelijke herindelingen, waaronder drie in onze provincie Noord-Holland. Wij willen in deze brief nogmaals onderstrepen voorstander te zijn van de drie samenvoegingen. Het betreft drie initiatieven van onderop, wat zowel voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) als voor ons de voorkeur heeft in het geval van herindeling. Wij hebben de drie samenvoegingen en onze zienswijzen daarop besproken in onze Statencommissie Europa, Financiën en Bestuur van 15 juni 2020. De meerderheid van deze commissie, te weten de fracties van CDA, CU, D66, GroenLinks, PvdA en VVD (35 van de 55 Statenleden), steunen de drie zienswijzen van GS op de herindelingsvoorstellen.

Ons college vindt het belangrijk dat bestuurskrachtversterkingen worden gezien en besproken in regionaal verband. Tevens beoordeelt de provincie Noord-Holland herindelingsvoorstellen aan de hand van het proces dat is gevolgd. In deze brief gaan wij daarom specifiek in op het regionaal perspectief en het gevolgde proces van de drie herindelingen. Volledigheidshalve verwijzen wij ook naar onze zienswijzen op de drie herindelingsadviezen aan de minister van BZK.

Samenvoeging Amsterdam en Weesp

De voorliggende herindelingswet is het sluitstuk van een langdurige zoektocht van de gemeente Weesp om tot versterking van haar bestuurskracht te komen. Zo werd in 2012 het wetsvoorstel voor een fusie van Weesp met Bussum, Muiden en Naarden door de Tweede Kamer verworpen.

Zorgvuldig proces met referendum en bestuurlijk akkoord

Weesp heeft zelf het initiatief genomen om in 2016 een breed opgezet onderzoek te laten doen naar bestuurskracht en toekomstvisie. De raad van Weesp concludeerde daarop dat een grotere bestuurlijke schaal onontkoombaar is om de dienstverlening op orde te houden, kwaliteit te kunnen blijven leveren en een serieuze gesprekspartner te zijn. De raad wilde tot een oplossing komen door samenwerking of fusie met de gemeente Gooise Meren of de gemeente Amsterdam.

Verzenddatum

- 2 DEC. 2020

Kenmerk

1529527/1529530

Uw kenmerk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

De raad van Amsterdam heeft in september 2017 ingestemd met de intentie van het college om tot nadere afspraken met Weesp te komen over een ambtelijke fusie, later gevolgd door een bestuurlijke fusie, indien de raad van Weesp Amsterdam als partner zou kiezen. De raad van Weesp heeft op 26 maart 2018 - na een referendum op 21 maart 2018 - gekozen voor een ambtelijke fusie en op termijn (na de periode 2018-2022) een herindeling met Amsterdam. De ambtelijke fusie is sinds 1 juni 2019 een feit.

De colleges van Amsterdam en Weesp besloten vervolgens een proces in te richten met beide raden om tot een bestuurlijk akkoord te komen. Hierbij waren de door Weesp in 2017 met haar bewoners vastgestelde kernwaarden uitgangspunt. De nabijheid van bestuur moest ook na de bestuurlijke fusie worden gewaarborgd.

Nabijheid van bestuur

Het bestuursakkoord beslaat de terreinen fysieke leefomgeving, sociale en culturele leefomgeving, veiligheid en leefbaarheid, economie en bedrijvigheid en dienstverlening en digitalisering. Er zijn afspraken gemaakt over identiteit en nabijheid van bestuur; zo is afgesproken dat Weesp binnen het bestuurlijk stelsel van Amsterdam een bijzondere positie krijgt. De gekozen structuur moet afwegingen op wijkniveau en wijkgerichte plannen blijvend mogelijk maken. Weesp krijgt een gekozen volksvertegenwoordiging in de vorm van een bestuurscommissie, gelijktijdig met de gemeenteraadsverkiezingen.

Wij hebben beide gemeentebesturen gecompimenteerd met de manier waarop zij hun processen hebben ingericht en doorlopen. Het herindelingsadvies is door de raad van Amsterdam met 44 stemmen voor en 1 stem tegen vastgesteld. In de raad van Weesp stemden 15 raadsleden voor en 2 tegen.

Regionale context

Op 21 november 2019 heeft de gedeputeerde bestuur gesproken met de portefeuillehouders 'regionale samenwerking' van de beoogde fusiegemeenten en van de overige gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek, de met Weesp in gemeenschappelijke regelingen samenwerkende gemeenten Almere en Stichtse Vecht en buurgemeente Diemen. In dit overleg is geconcludeerd dat er bestuurlijk draagvlak is bij alle colleges voor de fusie. De fusie staat het continueren van een vruchtbare regionale bestuurlijke samenwerking niet in de weg. De fusiegemeenten hebben de samenwerkingsverbanden geïnventariseerd en zijn tijdig in overleg getreden met de buurgemeenten over de consequenties voor de gemeenschappelijke regelingen en over de toekomstige verhouding tussen de regio Gooi en Vechtstreek en de nieuwe gemeente Amsterdam.

Wij zien de voorgestelde herindeling als een duurzame oplossing voor Weesp. Het bestuurlijke arrangement, waarbij een nabijheid van bestuur wordt nagestreefd in Weesp, gaat mogelijk ook voor de rest van Amsterdam (en andere gemeenten) waardevolle inzichten opleveren.

De constructieve gesprekken die gevoerd worden over bijvoorbeeld de overgang van de Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek naar Amsterdam-Amstellanden, versterken ons vertrouwen in de samenvoeging. Tot slot willen wij aangeven dat wij blij zijn dat de wens van de gemeenten om een afwijkende herindelingsdatum te hanteren, wordt ingewilligd.

Samenvoeging Beemster en Purmerend

Sinds 2014 werkt Beemster ambtelijk samen met Purmerend. De ambtelijke samenwerking leverde nog onvoldoende verbeteringen op voor onder meer de zwakke financiële positie en bestuurskracht van Beemster. Ons college steunt de stap die Beemster en Purmerend hebben gezet om tot een bestuurlijke fusie te komen. De herindeling biedt een oplossing voor het leveren van de benodigde kwaliteit van dienstverlening aan inwoners, het vermindert de kwetsbaarheid van de gemeente en zorgt voor een toename van de bestuurskracht.

Zorgvuldig proces met 'Waardevol Beemster' & 'Toekomstig Purmerend'

Wij complimenteren beide gemeenten met het herindelingsproces dat zij hebben doorlopen. Ze hebben diverse initiatieven ondernomen om maatschappelijk draagvlak te organiseren en gelegenheid geboden tot inspraak. Beide gemeenten hebben participatieprocessen doorlopen om tot kernwaarden te komen: 'Waardevol Beemster' en 'Toekomstig Purmerend'. In het herindelingsadvies wordt een visie op de nieuwe gemeente gepresenteerd en worden de kenmerken van Beemster, te weten het open landschap, het werelderfgoed en het dorps karakter samengevoegd met de kenmerken van het stadse Purmerend met zijn voorzieningen. Beide gemeenten zetten zich in om de nabijheid van bestuur en betrokkenheid van inwoners te borgen en versterken.

Regionale context

Het college van Beemster heeft samen met beoogd fusiepartner Purmerend een uitvraag gedaan in de regio of gemeenten aan wilden sluiten bij de herindeling. De omliggende gemeenten zijn niet ingegaan op dit aanbod. De gemeenten Waterland, Koggenland, Landsmeer, Oostzaan, Wormerland, Zaanstad en Edam-Volendam steunen de fusie wel.

Met bijna 90.000 inwoners heeft de nieuwe gemeente Purmerend niet alleen een grotere schaal, maar ook voldoende ambtelijke én bestuurlijke capaciteit om haar maatschappelijke opgaven efficiënt en effectief aan te gaan. De gemeente Purmerend is in onze ogen zowel in staat een essentiële bijdrage te leveren aan het oppakken van regionale opgaven als voldoende rekening te houden met de kenmerken van zowel Beemster als Purmerend door middel van een dorpskern-, wijk- en buurtgerichte aanpak.

Samenvoeging Heerhugowaard en Langedijk

In 2012 startte de gemeente Langedijk met haar toekomstoriëntatie. Na enkele jaren van onderzoek en gesprekken met inwoners en buurgemeenten Alkmaar, Heerhugowaard, Schagen en de BUCH-

gemeenten¹ namen de gemeenteraden van Langedijk en Heerhugowaard op 18 december 2018 een intentiebesluit om niet alleen ambtelijk te fuseren (daartoe hadden beide raden eerder besloten), maar ook een bestuurlijke fusie aan te gaan. De raad van Heerhugowaard heeft daar unaniem mee ingestemd, de raad van Langedijk met 16 raadsleden voor en 5 raadsleden tegen. Ons college steunt het besluit van beide raden om ook bestuurlijk te fuseren van harte, omdat een bestuurlijke fusie veel organisatorische en financiële voordelen kent boven een ambtelijke fusie. Dat bleek ook uit het haalbaarheidsonderzoek dat beide gemeenteraden lieten uitvoeren naar een ambtelijke fusie.

Zorgvuldig proces – kernenbeleid en grenzeloos besturen

Beide gemeentebesturen hebben een intensief en zorgvuldig proces doorlopen met inwoners, dorpsraden, verenigingen, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en omliggende gemeenten om uiteindelijk te komen tot de samenvoeging van Langedijk en Heerhugowaard tot de nieuwe gemeente – met een door de inwoners zelf uitgekozen nieuwe naam – Dijk en Waard. Langedijk en Heerhugowaard hebben de signalen die zij hebben ontvangen tijdens dit hele proces zeer serieus genomen. Naar aanleiding van de signalen en wensen van een aantal inwoners in de Langedijkse kernen Sint Pancras en Koedijk – om bij Alkmaar aan te sluiten, de ontevredenheid over de huidige dienstverlening van de gemeente Langedijk en zorgen over het behoud van het unieke karakter van het dorp – zijn beide colleges actief aan de slag gegaan met het opstellen van en vormgeven aan kernenbeleid. Dit gebeurt in nauw overleg met de inwoners en het maatschappelijk middenveld. De gemeenten zijn begonnen bij de kernen Sint Pancras en Koedijk en het Heerhugowaardse Centrumwaard, maar deze aanpak wordt inmiddels ook in andere kernen (dan de hierboven genoemde) opgepakt. Positief is ook dat de dorpsraad Sint Pancras constructief meedenkt over de plannen voor hun dorp. Wij hebben vertrouwen in de inspanningen van beide gemeentebesturen en zien hiervan de eerste positieve resultaten. We hebben het toekomstige gemeentebestuur van Dijk en Waard opgeroepen om hier ook onverminderd op in te blijven zetten.

De gemeenteraad van Alkmaar heeft als wens om de kernen Sint Pancras en Koedijk bij Alkmaar te voegen zonder het fusieproces te verstoren. Heerhugowaard en Langedijk hebben daarop adequaat gereageerd door hun voorstel om te streven naar een vorm van bestuur waardoor inwoners geen hinder ondervinden van gemeentegrenzen. Dit past bij wat de minister van BZK in haar Thorbeckelezing van 10 oktober 2018 en de brief aan uw Kamer van 18 oktober 2019 over de toekomst van het openbaar bestuur beschrijft. Beide gemeenten willen de mogelijkheden van grenzeloos besturen samen met de andere regiogemeenten verder ontwikkelen. De gemeente Alkmaar en de andere gemeenten in de regio Alkmaar zijn hier positief over. Wij gaan graag in gesprek met de gemeenten om te kijken wat de provincie hierin voor hen kan betekenen.

¹ Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo zijn sinds 2017 ambtelijk gefuseerd. De vier gemeentebesturen worden bediend door de werkorganisatie De BUCH.

Maatschappelijk draagvlak

Uit de consultaties van inwoners kan worden geconcludeerd dat men in Heerhugowaard (totaal 55.850 inwoners²) en in het merendeel van de kernen van Langedijk (in totaal 27.836 inwoners³) in het algemeen positief of neutraal tegenover de fusie staat. Het maatschappelijk draagvlak is alleen in de Langedijkse kernen Sint Pancras en Koedijk verdeeld. In Sint Pancras (circa 6.000 inwoners) en Koedijk (circa 250 inwoners) gaan geluiden op voor aansluiting van hun kern bij Alkmaar in plaats van bij Heerhugowaard, vanwege hun maatschappelijke oriëntatie op Alkmaar. Van de 76 binnengekomen zienswijzen zijn er 21 ondersteunend en 55 kritisch. De kritische zienswijzen komen vooral van inwoners uit Sint Pancras (40) en inwoners van Koedijk (7), die aangeven dat zij het unieke karakter, de identiteit en voorzieningen in de dorpen willen behouden en daarbij veelal pleiten voor aansluiting bij Alkmaar.

Geen enkele herindeling kent enkel voorstanders. Daarom is het belangrijk om als fuserende gemeenten te blijven werken aan draagvlak en vertrouwen en te bezien wat er gedaan kan worden aan de geuite zorgen en signalen. Zo hebben de gemeenten door I&O Research een representatieve meting laten uitvoeren, om duidelijk te krijgen om welke aantallen inwoners in de kernen Sint Pancras en Koedijk het nu precies gaat en welke wensen en zorgen de inwoners hebben. Zo konden beide gemeentebesturen tot een afgewogen oordeel komen op basis van onafhankelijke informatie. De gemeenteraad van Heerhugowaard heeft unaniem gekozen voor een ongedeelde fusie en in de raad van Langedijk is een grote meerderheid hier voorstander van.

De gemeentebesturen van Langedijk en Heerhugowaard verdienen complimenten met de manier waarop zij hun processen hebben ingericht en doorlopen en wat zij hebben gedaan cq. doen met de door een beperkt aantal inwoners van Langedijk, hoofdzakelijk inwoners uit Sint Pancras en Koedijk, en door buurgemeente Alkmaar geuite zorgen en signalen.

Regionale context

In de voorbereidingen op het herindelingsontwerp is door Langedijk en Heerhugowaard met de burgemeesters en/of betrokken wethouders van gemeenten in de directe omgeving (Alkmaar, Hollands Kroon, Opmeer, Koggenland, Schagen, Bergen) gesproken over de aanstaande fusie en de eventuele gevolgen voor de regionale samenwerkingsverbanden. De gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo, Koggenland en Schagen hebben allemaal een ondersteunende zienswijze ingediend. Ook buurgemeente Alkmaar steunt de fusie van beide gemeenten. Ten aanzien van de kernen Sint Pancras en Koedijk heeft Alkmaar een andere mening dan beide gemeenteraden; Alkmaar wil deze kernen laten aansluiten bij Alkmaar.

² Aantal inwoners per 1 januari 2019 volgens CBS

³ Idem

Aanvullend op bovenstaande gesprekken hebben de gedeputeerde Bestuur en de commissaris van de Koning op 11 september 2019 de portefeuillehouders 'regionale samenwerking' van de beoogde fusiegemeenten en van de gemeente Alkmaar uitgenodigd voor een overleg over het bestuurlijk draagvlak voor de beoogde fusie, het belang ervan en de gevolgen voor de regionale samenwerking. Daarbij hebben wij erop aangedrongen dat de colleges met elkaar in goed overleg blijven in het belang van de regionale samenwerking ten behoeve van de inwoners van de regio Alkmaar. De fusie heeft weinig directe consequenties voor de diverse samenwerkingsverbanden. Weliswaar heeft Alkmaar een andere opvatting als het gaat om de kernen Sint Pancras en Koedijk, maar zowel Alkmaar, Heerhugowaard als Langedijk hebben uitdrukkelijk verklaard dat dit de regionale samenwerking niet negatief mag beïnvloeden.

De nieuwe en ongedeelde gemeente Dijk en Waard draagt met ruim 85.000 inwoners bij aan een toekomstbestendige regio Alkmaar met gelijkwaardige partners (Alkmaar, Dijk en Waard en de BUCH-gemeenten). De nieuwe gemeente kan haar rol pakken op regionaal niveau en vormt een sterke samenwerkingspartner. Hoewel enkel vanuit maatschappelijke oriëntatie geredeneerd het te begrijpen is dat een deel van de inwoners van Sint Pancras en Koedijk de voorkeur heeft om Sint Pancras en Koedijk bij Alkmaar te voegen, zijn wij ervan overtuigd dat alleen een ongedeelde herindeling, dus met inbegrip van de kernen Sint Pancras en Koedijk, leidt tot een voldoende bestuurskrachtige en toekomstbestendige gemeente.

Hoorzitting

Wij geven u met deze brief aan dat onze zes gemeenten er nu baat bij hebben dat ingestemd wordt met de fusies zoals verwoord in de drie wetsvoorstellen. Uiteraard zijn wij bereid het provinciale standpunt nader toe te lichten tijdens een eventuele hoorzitting in uw Kamer.

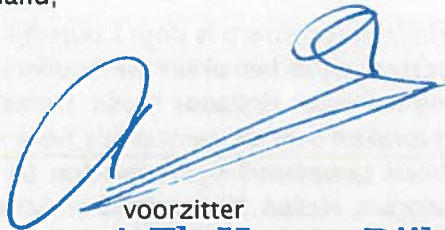
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens Gedeputeerde Staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast

Kopie aan: Minister van BZK, Provinciale Staten van Noord-Holland,
colleges van B&W van de gemeenten Amsterdam, Weesp, Beemster,
Purmerend, Heerhugowaard en Langedijk